

Behandling med lavdosis-Cytosar

Hæmatologisk Afdeling, Sjællands Universitetssygehus

Velkommen til Hæmatologisk Afdeling.

Denne vejledning skal give dig og dine pårørende viden om den medicinske kræftbehandling kaldet **lavadosis-cytosar** og om hvordan behandlingen kan påvirke dig.

Denne viden kan forberede dig på forløbet og de gener, der kan opstå.

Vejledningen danner udgangspunkt for samtaler mellem dig og personalet her i afdelingen om dit behandlingsforløb.

Behandlingens virkning på dig og din sygdom

Lavadosis Cytosar er kemoterapi, der anvendes til behandling af knoglemarvssygdommene myelodysplastisk syndrom (MDS) og akut myeloid leukæmi (AML).

MDS og AML er sygdomme i de hvide blodlegemer, hvor der er sket en defekt i dannelsen eller i modningen af blodlegemerne. De hvide blodlegemer kan derfor ikke fungere optimalt, og varetage de opgaver de er tiltænkt i kroppen. Samtidig kan sygdommen medføre, at de andre typer blodceller ikke kan produceres i normalt antal.

Målet med behandlingen er at ramme de hvide blodlegemer der indeholder kræftcellerne, så de ikke kan formere sig eller leve mere.

Kemoterapien er specielt effektiv over for kræftcellerne, men kan ikke skelne mellem kræftceller og andre celler i kroppen. Behandlingen vil derfor også påvirke de

normale celler i kroppen, hvilket er årsagen til de bivirkninger der er nævnt i denne patientinformation.

Ordet "lavadosis" refererer til, at cytosar gives i lavere dosis end ved behandling af visse andre sygdomme.

Behandlingsforløbet

Det er forskelligt fra patient til patient hvor mange behandlingsserier man skal have. Det afhænger bl.a. af hvordan behandlingen påvirker sygdommen, og hvordan man tåler behandlingen.

Du skal have taget blodprøver inden hver behandlingsserie med Lavadosis Cytosar for at kontrollere, at du har blodceller nok. Imellem hver behandlingsserie vil du ligeledes få taget blodprøver, for at se hvordan behandlingen påvirker dine blodceller.

Din læge og sygeplejerske vil fortælle dig om dit konkrete behandlingsforløb.

Skematisk illustration af behandlingsserie

Dag		1	2-7	8	9	10	11	?	11 (8) - 28 (42)
Blodprøver									Pause
Lavadosis Cytosar	morgen		x	x	(x)	(x)	(x)		Pause
	aften	x	x	(x)	(x)	(x)			
Evt. tbl. Allopurinol		x	x	x	x	x			
Evt. Kvalme-stillende		x	x	x	x	x	x		

Sådan gives behandlingen

Lavdosis Cytosar gives som en indsprøjtning under huden i låret eller på maven.

Du skal have Lavdosis Cytosar 2 gange dagligt med 12 timers mellemrum, i alt 14 eller 20 gange.

Første indsprøjtning bliver som regel givet om aftenen på den første behandlingsdag.

Du eller din pårørende kan lære selv at tage indsprøjtningen eller en hjemmesygeplejerske kan komme hjem til dig og give dig den.

Bivirkninger, komplikationer til behandlingen

Du kan risikere at få bivirkninger af behandlingen med Lavdosis Cytosar. Bivirkninger er utilsigtede virkninger af medicin. Nogle bivirkninger er hyppige men ikke alvorlige. Andre er sjældne men kan være alvorlige.

Du skal tale med din læge og sygeplejerske, hvis du oplever bivirkninger under behandlingen. Din læge og sygeplejerske kan hjælpe dig med at lindre disse bivirkninger. Hvis bivirkningerne er alvorlige, kan din læge nedsætte dosis af Lavdosis Cytosar, afbryde behandlingen midlertidigt eller vælge at stoppe behandlingen.

De mest almindelige bivirkninger ved behandlingen vil blive nævnt i det følgende.

Infektion

Du kan have øget risiko for at få infektioner i perioder af din behandling. Det skyldes kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven, der medfører, at antallet af hvide blodlegemer (leucocytter) bliver nedsat. De hvide blodlegemer er vigtige i kroppens forsvar mod infektioner. Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen. Lægen vurderer om du skal indlægges og behandles med antibiotika i

en blodåre eller du kan være hjemme og få antibiotika som tabletter.

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Almen utilpashed og kulderystelser
- Temperatur over 38 °C

Hvad kan du selv gøre for at undgå infektioner:

- God håndhygiejne efter toiletbesøg og før måltider
- Undgå kontakt med personer, der hoster, er forkølede eller har feber
- Hold dagligt øje med, om du har:
- Belægninger i munden eller synkesmerter
- Skrammer eller rifter i huden
- Smerter ved endetarmen.

Blødning

Du kan have øget risiko for at få blødning i perioder af behandlingen. Det skyldes også kemoterapiens virkning på de raske celler i knoglemarven, der medfører, at antallet af blodplader (trombocytter) bliver nedsat. Blodpladerne er med til at stoppe blødninger.

Hvis du får et eller flere af de symptomer, der er nævnt nedenfor og blødningen ikke hører op af sig selv, skal du kontakte afdelingen. Du skal måske have transfusion med blodplader (blodtransfusion).

Hvilke symptomer skal du især være opmærksom på:

- Blødning fra næse, mund eller skede
- Blod i afføring eller urin
- Mange blå mærker eller små røde prikker i huden, specielt på benene

Hvad kan du selv gøre for at undgå blødning:

- Brug en blød tandbørste
- Tag ikke gigtpiller (Ibuprofen®, Todolac® o. lign.) og medicin, der indeholder acetylsalicylsyre (Kodimagnyl®, Treo®), da de øger risikoen for blødninger
- Undgå kraftig fysisk anstrengelse

- Du bør ikke drikke alkohol, hvis dit blodpladetal er lavt, fordi alkohol kan nedsætte funktionen af blodpladerne
- Undgå forstoppelse

Blodmangel (lav blodprocent)

Du kan have øget risiko for at få lav blodprocent (hæmoglobin) i perioder af din behandling. Blodmanglen opstår hvis antallet af røde blodlegemer bliver nedsat, når behandlingen påvirker de raske celler i knoglemarven.

Hvis blodprocenten er lav, skal du måske have blodtransfusion.

Hvis du får de symptomer, der er nævnt nedenfor, skal du kontakte afdelingen.

Hvilke symptomer skal du være opmærksom på:

- Åndenød
- Hjertebanken

Hvad kan du selv gøre for at mindske generne ved lav blodprocent:

- Undgå større fysisk anstrengelse.
- Rejs dig dig forsigtigt, så du ikke falder.

Træthed

De fleste oplever træthed i forbindelse med sygdommen men også under behandlingen med kemoterapi. Du kan opleve en træthed, der ikke forsvinder trods hvile og en god nattesøvn.

Hvad kan du selv gøre for at afhjælpe træthed:

- Flere små hvilepauser i løbet af dagen
- Frisk luft og små gå ture
- Sørg for let adspredelse i din hverdag
- Bed familie og venner om hjælp til praktiske gøremål

Kvalme og opkastning

Du kan opleve at få kvalme og opkastning af Lavdosis Cytosar. Tal med sygeplejersken eller lægen om din kvalme og opkast, da det kan være nødvendigt at du får kvalmestillende medicin.

Hvad kan du selv gøre for at modvirke kvalme:

- Spis når du føler dig sulten
- Drik så meget som du kan
- Sid op, når du spiser
- Spis let fordøjeligt mad fx frugt, desserter, kiks og lignende
- Spis i øvrigt det du har lyst til
- Anret maden pænt, få eventuelt en anden til at anrette maden for dig

Ændret afføring

Du kan få tynd mave (diarre) under og efter din behandling med Lavdosis Cytosar. En af årsagerne til diarre er, at slimhinderne i tarmen afstødes og tarmens evne til at opsuge væske bliver nedsat. Det kan derfor være nødvendigt at være indlagt i forbindelse med længerevarende diarre, så du kan få væske direkte i blodbanen. Det kan også være nødvendigt at give stoppende medicin.

Hvad kan du selv gøre ved let diarre:

- Drik rigeligt, fordi du mister væske
- Spis bananer, dåsefrugt, supper, sportsdrikke for at holde saltbalancen
- Undgå fiberrige grøntsager
- Gamle husråd som revet æble, havresuppe, hvidt brød, kartoffelmos og ris kan muligvis afhjælpe diarreen

Har du feber og diarre, skal du kontakte afdelingen, da du kan have en tarminfektion og behøver behandling.

Nedsat appetit

Din lyst til mad kan ændre sig under dit behandlingsforløb.

Mange patienter oplever, at maden kommer til at smage anderledes. Smagen bliver normal igen, når du ikke mere får kemoterapi.

Hvad kan du selv gøre hvis du har nedsat appetit:

- Spis først og fremmest, det du har lyst til det

- Spis mange små måltider i løbet af dagen
- Tilsæt din mad fløde og fedtstof. Brug smør på brødet
- Drik proteindrikke
- Suppler med nødder, mandler og mørk chokolade
- Spis af en lille tallerken – da det ofte ser mere indbydende ud
- Drik gerne 2-3 liter væske om dagen – især de første dage efter en behandling, da udskillelsen af affaldsstoffer øges gennem urinen

Hårtab

Lavdosar Cytosar kan medføre, at du taber håret enten helt eller delvist. Håret vokser næsten altid ud igen efter, at behandlingen er helt afsluttet. Håret kan få en anden struktur (f.eks. krøllet) eller farve efter behandlingen. Håret begynder først at falde af et par uger efter, at behandlingen er startet. Du kan få tilskud til paryk, tørklæde eller kasket, hvis du taber håret som følge af din behandling.

Humør

Humøret kan påvirkes af både sygdom og behandling.

Fortæl lægen eller sygeplejersken, hvordan du har det.

Andre bivirkninger

Ganske få mennesker reagerer allergisk på Lavdosar Cytosar. Hvis du reagerer allergisk kan det betyde, at behandlingen må ophøre.

Ønsker du yderligere oplysninger er du velkommen til at kontakte personalet eller du kan hente oplysninger på

www.medicin.dk eller
www.produktresume.dk

Kontakt ALTID afdelingen

Du skal altid kontakte afdelingen, hvis du oplever nedenstående problemer.

Du skal især være agtpågivende, hvis et problem opstår ret pludseligt og ikke tager af eller forsvinder af sig selv – hvis du oplever nogle gener, du ikke er vant til at have:

- Feber, 38°C eller derover
- Blødning, som ikke standser af sig selv
- Stærke smerter
- Synsforstyrrelser og stærk hovedpine
- Åndenød eller stakåndethed
- Smerter i brystet eller ved vejrtrækning
- Føleforstyrrelser eller sovende fornemmelser i tæer, fødder eller fingre
- Udslæt
- Forstoppelse igennem flere dage
- Diarré, som rækker ud over 1-2 dage
- Vedvarende opkastninger i mere end ca. 1-2 dage
- Hvis du har glemt at tage medicin, du får som behandling af din kræftsygdom
- Hvis du ikke er i stand til at tage din medicin, fx på grund af kvalme

Telefonnumre

Hæmatologisk Afdeling, hovednummer: 4732 4800, hverdage mellem 08.00-15.00

Hæmatologisk akuttelefon, Afsnit M: 47324886, mellem 15.00 og 08.00

Med venlig hilse

Personalet

Hæmatologisk Afdeling

REGION SJÆLLAND
SJÆLLANDS UNIVERSITETSHOSPITAL

-vi er til for dig

[illegible]